

2026

ПРОГНОЗИ НА 2026 РІК: ЯК УНИКНУТИ *annus horribilis*

Тверезий аналіз подій, імовірні позитивні та негативні нового року для світу, США, ЄС та України, та умови для їх реалізації — без всевдонаукового “футурологізму” й ілюзій.

4 Січня 2026 | Світ | Політика і право | Урядування та державні регуляції | Монетарна політика

АВТОР: ЯРОСЛАВ РОМАНЧУК

Майбутнє є об'єктивно невизначеним та невідомим, але такий світоустрій не влаштовує Людину. Вона хоче знати наперед і швидше за інших, де соломку підстелити, куди не ходити, з ким справ не мати, куди свої ресурси направити, які ставки зробити.

Так було у всі часи людства. Королі та імператори, полководці та президенти, керівники компаній та банкіри бажали знати карти майбутнього. Тому легенди про піфій, Кассандру, Нострадамуса, Вангу або Мессінга інтригують і досі. Високий попит на послугу «пророцтво майбутнього» породив широку пропозицію. Провісників стало більше, ніж видів фастфуду. А якщо люди готові платити, то (як того і вимагає ринок) обов'язково будуть ті, хто готові ці послуги запропонувати.

Система попит-пропозиція працює за ринковими законами, за правилами невидимої руки ринку, без державного втручання.

Футурологів або інших експертів, які претендують на знання майбутнього в різних його аспектах, дуже багато. Астрологи, тарологи, ясновидці, екстрасенси, хіроманти, маги – на ринку є пропозиції на будь-який смак. Топовим керівникам від політики, економіки та фінансів не личить користуватися такими ж послугами передбачення майбутнього, як і “простому люду”. Під їх запити та гаманці сформувалася своєрідна пропозиція у вигляді футурологів з “форсайтами”, “форкастами”, “інсайтами” та “антиципаціями” від різного штибу аналітиків, фахівців у макроекономічному, мультисистемному моделюванні тощо. Їхня «кавова гуща» чи система Таро – це складні математичні моделі з численними змінними, довгим списком припущень та факторів у категорії «інші рівні». В очах миготить від символів та знаків вищої математики, які останніми роками активно пропускають через штучний інтелект на суперпотужних комп'ютерах. Ось за такі прогнози-пророкування власники та менеджери потужних банків, фондів, корпорацій, а також уряди платять великі гроші. Для них критично важлива обгортка, громіздкі моушен-презентації із застосуванням сучасних, проривних наукових методик та інструментів. Відповідно цінник на такі послуги кусається.

Такий маркетинг банального ворожіння дуже сподобався теоретикам, ідеологам та бенефіціарам Держави насамперед синдикату «VIP-розпорядники та споживачі чужого (наших податків)». Вони зрозуміли велику силу переконання ворожіння в обгортці «наукова футурологія» для збільшення обсягу державних програм та проектів, оптимізації розподілу доходу, забезпечення інклюзивності економічного зростання та досягнення рівноваги між суспільством та природою, суспільством та бізнесом, бізнесом та державою. До великої гри в

в ворожіння, передбачення майбутнього приєдналися антрополози, соціологи та історики, культурологи та психологи, фізики та екологи, відкушуючи свою частку цього пирога.

Плоди ворожіння у науковій обгортці чи цікавій футурології дуже охоче купують ЗМІ, організатори різноманітних міжнародних форумів та конференцій, бізнес-івенти, створюючи цілу індустрію на ілюзії контролю майбутнього. У світі постмодернізму, постправди та формалізованого містицизму мало хто готовий визнати, що футурологія, як би її не пакувати, все одно залишається “фуфлогією”, звичайним побутовим народним ворожінням у спробі передбачити майбутнє.

Але, оскільки на початку нового року заведено робити прогнози, спробуємо (не без частки іронії), а також цікавої геополітики та макроекономіки зробити прогноз на 2026-й. Втім, наші прогнози враховують природу людської діяльності, закони праксеології та повагу до законів світобудови, які роблять майбутнє світу, кожної людини за визначенням **невизначеним**. Саме в цих рамках знаходяться плоди нашої уяви, зміст наших суджень та межі оцінок.

Світова економіка у 2026 році

“ **ПРОГНОЗ.** 2026 БУДЕ НАПРУЖЕНИМ І ВИТРАТНИМ ДЛЯ 99%, АЛЕ СМАЧНИМ І ПРИБУТКОВИМ ДЛЯ 1% НАСЕЛЕННЯ ПЛАНЕТИ. ЯК?

У 2025 році у світі налічувалося 2919 мільярдів (оцінка швейцарського банку UBS), чие багатство становило \$15,78 трильйона. Станом на середину 2025 року у світі було приблизно 41,3 мільйона мільйонерів (оцінка компанії Altrata).

“ **ПРОГНОЗ.** СВІТОВА ЕКОНОМІКА ЗРОСТЕ НА ПОНАД 3% ВВП. ЗА ЯКОЇ УМОВИ?

Якщо федеральна резервна система (ФРС) знизить ставку рефінансування з 3,5% до 2,5%, якщо слідом за обіцянками Д. Трампа до США прийде хоча б \$5 трлн прямих іноземних інвестицій, а Адміністрація Америки зуміє зняти напругу в торгівлі з Китаєм і Євросоюзом, то на тлі напруги в економіці Євросоюзу й млявого зростання в зарегульованій Індії.

Результатом реалізації такого сценарію стане збагачення 1% населення Землі, а Ілон Маск при вдалій PR-кампанії та сприянні основних спонсорів MAGA може пробити стелю \$1 трильйон особистого статку. При цьому розмір середнього класу та його активи поступово скорочуватимуться через податки, регуляторні обмеження та нерівні умови з боку VIP-бюрократії, яка розпоряджається державними бюджетами.

“ **ПРОГНОЗ.** БОРГИ ДЕРЖАВ ПОСТУПОВО ЗРОСТАТИМУТЬ. ВИСОКА ЙМОВІРНІСТЬ КРАЇНОВИХ ДЕФОЛТІВ БІДНИХ КРАЇН ТА ЗНИЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО РЕЙТИНГУ БАГАТИХ.

Глобальний борг (державний, комерційних організацій та домашніх господарств) у 2026 році наблизиться до позначки \$400 трлн або понад 330% світового ВВП. У міру зростання боргового навантаження зростатиме ненависть до кредиторів, багатих індивідуумів та багатих країн. У разі «чорних лебедів» основні центральні банки світу (ФРС, ЄЦБ, Банк Англії, Японії, Китаю) напевно включать грошові друкарські верстати, щоб закрити проломи в балансах тих комерційних структур, які вважаються системоутворюючими, стратегічно важливими й «занадто великими/важливими» (too-big/important-to-fail). Середній та дрібний бізнес, де зайнята більшість населення планети, до таких “щасливчиків” не належить.

“ **ПРОГНОЗ.** РИЗИКИ ІНФЛЯЦІЇ СУТТЄВО ЗРОСТУТЬ. АЛЕ НАМ ПРО ЦЕ НЕ РОЗКАЖУТЬ.

Методика розрахунку інфляції є величезним полем потенційних маніпуляцій. VIP-чиновники у партнерстві з економетристами, футурологами-модельєрами вигадують новий індикатор замість індексу споживчих цін з коригуванням на DEI та ESG, а в Америці – замінять, наприклад, на “коефіцієнт Трампа”.

“ ПРОГНОЗ. СВІТОВА ТОРГІВЛЯ МОЖЕ ОГОВТАТИСЬ ВІД ШОКУ ГЛОБАЛЬНОЇ ТАРИФНОЇ ВІЙНИ. ЯК?

Міжнародні корпорації, основні гравці у глобальних ланцюжках цінності, знайдуть особливі режими, «дірки» для проникнення навіть на ринок США через юрисдикції, до яких надто прихильний Д. Трамп та його Адміністрація.

“ ПРОГНОЗ. ГЛОБАЛЬНІ ЛОГІСТИЧНІ КОМПАНІЇ ВСЕ ЧАСТІШЕ ВИКОРИСТОВУВАТИМУТЬ ДРОНИ ТА РОБОТИ.

Китай не захоче використати зброю – «заборону експорту рідкісноземельних металів» для покращення умов доступу на ринки різних країн.

Не виключена поява політичних «чорних лебедів», інших хижих пернатих різного кольору та властивості.

“ ПРОГНОЗ. МОЖЛИВИМ “ЧОРНИМ ЛЕБЕДЕМ” МОЖЕ СТАТИ ВТРАТА БІЛЬШОСТІ РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ ПАРТІЇ В ОБОХ ПАЛАТАХ КОНГРЕСУ З ПОДАЛЬШОЮ ПОЛІТИЧНОЮ КРИЗОЮ В США.

За цього сценарію Д. Трамп на радість геополітичних орнітологів може запустити таку кількість хижих птахів-дизрапторів, що можуть злякатися лякливі зайці фондового ринку. Така “клізма” для фондових майданчиків може тригернути банкрутства банків, фондів і навіть корпорацій, поставити з ніг на голову ринки нерухомості, а світова економіка стрімко наблизиться до нульової точки зростання. Така криза вдарить не лише по Америці. Якщо США почнуть чхати, то решта світу матиме запалення легень.

“ ОБВАЛ ФОНДОВОГО РИНКУ РАЗОМ ЗІ ЗДУВАННЯМ БУЛЬБАШОК ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЗАГРОЖУЄ ФІНАНСОВОЮ КРИЗОЮ, ЯКА ЗА МАСШТАБОМ ПЕРЕВЕРШИТЬ ПОПЕРЕДНІ, УПОВІЛЬНИТЬ ЗРОСТАННЯ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ, СКОРОТИТЬ КІЛЬКІСТЬ МІЛЬЙОНЕРІВ ТА МІЛЬЯРДЕРІВ.

Важливою подією буде чемпіонам світу з футболу у США та Канаді. Таке скупчення людей, напевно, приверне увагу не лише любителів футболу, а й терористів. Їхня активність у 2026 р. може вплинути не лише на плани організаторів окремих змагань та заходів, а й на стан безпеки у світі.

Європейський Союз у 2026 році: хороший та поганий сценарій

У **позитивному сценарії** Європейський Союз наступного року згадає у Давосі та на Мюнхенській конференції з безпеки про свою західну ідентичність, цінності свободи та капіталізму і суттєво прискорить процеси дерегуляції та дебіюрократизації. Буде внесено ключові коригування до бюджету Єврокомісії із суттєвим збільшенням витрат на військові потреби, у тому числі на озброєння. Причому не за рахунок нових податків, а шляхом скорочення фінансування «зеленого» порядку денного, дотацій потужним лобістським групам, які десятиліттями живуть рахунок платників податків. У світлі угоди про вільну торгівлю ЄС та країн МЕРКОСУР слід очікувати зростання протестної активності європейських фермерів та аграрних лобістів. Тож ймовірність побачити купи гною біля будівель парламентів та уряду буде дуже високою.

У Брюсселі незабаром розгорнеться справжня війна за бюджет ЄС на наступний бюджетний цикл 2028-2034 років. Він називається не просто бюджетом, а багаторічним фінансовим планом (МФП) (Multiannual Financial Framework).

Попередній обсяг бюджету ЄС на цей період становитиме 2 трлн євро або 1,26% середньорічного валового національного доходу (ВНД) країн ЄС у період 2024-2028 років. У сутичці за гроші європейських платників податків зійдуться старі лобісти та представники реформаторів ЄС, прихильники незалежності Європи від США, від оборони та безпеки та екологічні «зелені» структури, які продовжують “впарювати” та згодовувати європейцям руйнівний зелений порядок денний.

Один з авторитетних мозкових центрів Брюсселя - Bruegel у грудні 2025 року назвав рік, що минає, **annus horribilis**, маючи на увазі проблеми в кліматичному, торговому та зовнішньополітичному порядку денному.

“ **ПРОГНОЗ.** З ВИСОКИМ СТУПЕНЕМ ЙМОВІРНОСТІ 2026 РІК ДЛЯ ЄВРОПИ БУДЕ ГІРШИМ ЗА 2025-Й, ЯКЩО СТАРІ СИЛИ ЄС, НАЦІЛЕНІ НА ФЕДЕРАЛІЗАЦІЮ Й ДАЛІ ПРОДАВЛЮВАТИМУТЬ СТАРІ ПРІОРИТЕТИ ЗА ДОПОМОГОЮ ПРОТЕКЦІОНІЗМУ, ПОДАТКОВОГО ТА РЕГУЛЯТОРНОГО ЕКСТРЕМІЗМУ, ЗБІЛЬШЕННЯ БОРГІВ.

Коли наприкінці 2025 року брюссельські мозкові центри, які обслуговують Єврокомісію, пишуть про те, що Євросоюзу потрібно створювати міжнародні коаліції охочих за клімат і збереження природи, очікувати глибоких змін від ЄС у 2026 році не доводиться. «Кліматична свідомість» і всеосяжний державний інтервенціонізм, що впливає з нього, увійшов у гостру суперечність зі здоровим глуздом, фіскальною відповідальністю та імперативами підвищення конкурентоспроможності. Адже загострюються ризики та виклики у сфері безпеки. На стадії розриву нариву перебуває проблема мігрантів та провальний мультикультуралізм.

“ **ПРОГНОЗ.** У 2026 РОЦІ В ЄВРОПІ БУДЕ БАГАТО СОЦІАЛЬНОГО БРОДІННЯ З ПЕРІОДИЧНИМИ СПАЛАХАМИ ПРОТЕСТІВ НАСЕЛЕННЯ РІЗНОГО ЗМІСТУ ТА ІНТЕНСИВНОСТІ.

Європа ще до кінця не усвідомила, що вона:

- ◆ програла конкурентну боротьбу китайському автопрому і виробникам різної електроніки;
- ◆ програла Америці у сфері ІТ, комунікаційних технологій та штучного інтелекту;
- ◆ програє аграрним виробникам країн МЕРКОСУР та України, особливо в частині аграрної сировини.

Які є варіанти уникнути кризи? ЄС закривається і стає фортецею «Європа» зі спробами зберегти свої так звані соціальні досягнення, або кидає виклик глобальній конкуренції, підкоряючись законам відкритої конкуренції та технологічних інновацій.

“ **ПРОГНОЗ.** ЗБІЛЬШАТЬСЯ РИЗИКИ БАНКРУТСТВ ФІНАНСОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ПІДПРИЄМСТВ, ЯКІ СТАНОВЛЯТЬ СТАРУ ПРОМИСЛОВІСТЬ. А ОТЖЕ ЗРОСТАТИМЕ БЕЗРОБІТТЯ, А З НЕЮ — НАВАНТАЖЕННЯ Й НА БЕЗ ТОГО ОБТЯЖЕНІ ДЕРЖАВНІ ФІНАНСИ.

Велике питання, чи з'являться на політичному полі Європи партії та сили фіскальної відповідальності та ліквідації Левіафана (великої держави). Дух повноцінних реформ у країнах Євросоюзу може підтримати, наприклад, перемога Німеччини, Франції чи Іспанії на Чемпіонаті світу з футболу-2026.

Дуже хотілося б отримати повне перезавантаження Давоського форуму, створення потужного міжнародного майданчика за свободу та капіталізм у Європі, але поки що разом з mainstream політичних партій ми спостерігаємо зростання популізму колективістського розливу (антисемітизм, проти мігрантів, проти американців, проти українців, проти багатих).

“ **ПРОГНОЗ.** У 2026 РОЦІ ВСІ ВИРАЗКИ ТА ХВОРОБИ ЄВРОПИ ЗАГОСТРЯТЬСЯ, ТЕСТУЮЧИ ЇЇ ІМУНІТЕТ ТА ЗДАТНІСТЬ ДО ЕКЗИСТЕНЦІЙНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ.

Україна у 2026 році: між примарою ринку і тріумфом Левіафана

За **позитивного сценарію** Президент В. Зеленський одразу після новорічних свят має відправити у відставку весь економічний блок Уряду, усунути від бюджетно-податкової політики прапор українського марксизму Д. Гетьманцева, банер українського фіскалізму С. Марченка, плакат українського дирижизму Д. Наталуху та щит українського грошово-кредитного синдикату А. Пишного та символ безглуздості українського Кабінету Міністрів – Прем'єра Ю. Свириденко. Натомість сформується команда реформаторів, прихильників вільного ринку, справжнього капіталізму та цінностей Заходу. До неї входять авторитетні українські економісти, юристи та професіонали у сфері державного управління, які працюють у моделі «мала держава».

На жаль, ми не можемо спрогнозувати навіть 1% шансів на такий сценарій, у 2026 році це дуже мало ймовірно.

“ ПРОГНОЗ. З ВИСОКИМ СТУПЕНЕМ ЙМОВІРНОСТІ УКРАЇНА ПОВТОРИТЬ 2025 РІК, ТОБТО ПРОДОВЖЕННЯ ЖИТТЯ У КОНТЕКСТІ ЗВИЧНОГО, РУЙНІВНОГО ДЛЯ УКРАЇНИ НОМЕНКЛАТУРНО-КОМЕРЦІЙНОГО СХЕМАТОЗУ.

У 2026 році для різноманітності він буде «одягнений» у зелені кольори порядку денного ЄС, промислової політики та модернізації ВПК, у різноманітні інклюзивності, щоб оку, вуху та кишені європейського чиновника було приємно. Ключовою цифрою року, яку слід запам'ятати, є **освоєння у 2026 році 50 – 55 млрд доларів іноземної допомоги** — перспектива, що захоплює дух і уяву для українських високопосадовців.

Вони до цього готові, — присутність чи відсутність Міндіча, Єрмака на це ніяк не вплине. Розподіл \$170 млрд (оцінюваний обсяг видатків органів держуправління у 2026 році) – те, що найбільше жадає Кабінет Міністрів та Верховна Рада України. Рідкісний чиновник і його комерційний партнер самостійно, добровільно відмовляться від такої щедрої годівниці.

Якщо не буде оголошено кампанію «президентські, парламентські вибори», якщо не з'являться скандальні «чорні лебеді» з чергових плівок прослуховування НАБУ, якщо не сплинуть інші документи чи докази у корупційних справах та схемах топ-дисжмейкерів України, то 2026 рік буде копією 2025-го.

“ ПРОГНОЗ. КУРС ГРИВНІ БУДЕ БІЛЬШИМ ₴45 ЗА \$1. ПОНАД 10% КУПІВЕЛЬНОЇ СПРОМОЖНОСТІ, ЗАРПЛАТ, ПЕНСІЙ УКРАЇНЦІВ ТА БЮДЖЕТНИХ РЕСУРСІВ КРАЇНИ ЗІСТЬ ІНФЛЯЦІЯ. ТАРИФИ НА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНІ ТА ТРАНСПОРТНІ ПОСЛУГИ ЗРОСТУТЬ НА 15 – 20%.

В Уряді немає жодної значної сили, яка б заговорила про необхідність скорочення невійськових витрат, тому дефіциту бюджету не запобігти. Дефіцити торговельного та платіжного балансів теж триматимуться в районі 20% ВВП, оскільки вигодонабувачі від державних короткострокових облігацій та військових облігацій не дозволять Нацбанку та Кабінету Міністрів відпустити гривню у вільне плавання.

“ ПРОГНОЗ. ДЕФІЦИТ БЮДЖЕТУ, ДЕФІЦИТ ТОРГОВЕЛЬНОГО ТА ПЛАТІЖНОГО БАЛАНСІВ ТРИМАТИМУТЬСЯ НА РІВНІ 20% ВВП.

Втім, золото-валютні резерви перевищують \$50 млрд і слугують для підтримки курсу гривні у ручному режимі. Про лібералізацію валютного ринку не говорять ані в Нацбанку, ані в жодному з трьох керівних органах країни.

За попередні роки “жерці Левіафана” вигнали дух лібералізму з органів держуправління України за допомогою ритуалів марксистсько-кейнсіанського екзорцизму.

“ ПРОГНОЗ. НАЙГОСТРІШОЮ ЛІНІЄЮ БОРОТЬБИ ВСЕРЕДИНИ УКРАЇНИ БУДЕ ПРОТИСТОЯННЯ ФОП ТА УРЯДУ ЗА ПРАВО ЗБЕРЕГТИ СПРАВЖНЮ СПРОЩЕНУ СИСТЕМУ ОПОДАТКУВАННЯ БЕЗ ПДВ, БЕЗ ДОДАТКОВИХ РЕГУЛЯТОРНИХ ВИМОГ.

За щедрю іноземну допомогу українські VIP-чиновники готові віддати в жертву ті правові режими, які дозволяють українцям триматися на плаву. Їм вигідно зробити малий бізнес цапом-відбувайлом, завдати по них удару і представити ситуацію, як елемент рішучої боротьби з корупцією. Благо додаткових дірок у законодавстві для лідерів влади, зокрема, технопарки, вже нарobili задосить.

Якщо головнокомандувач з економіки, він же просто головнокомандувач і Президент країни однозначно стане на бік Уряду з його програмою “економічного занепаду”, торішня “революція на картонках” може здатися квіточками в порівнянні з тим, що відбудеться у 2026 році незважаючи на хід військових дій і складний стан фронту.

Численні міжнародні конференції Уряду України з відновлення, так само як і урочисті звіти про переговори щодо вступу країни до ЄС будуть викликати ще більше роздратування.

Навряд чи хтось наважиться змінювати характер мобілізації та стан ринку праці. Тут уже все вгамувалося, відносно заспокоїлося, сформувалися ціни та тарифи на послуги державних органів у цих сферах. Цей відносний статус-кво може змінити хіба що ситуація на передовій.

ПРОГНОЗ. НІ У ВЕРХОВНІЙ РАДІ, НІ В КАБМІНІ, НІ ОП НЕ З'ЯВИТЬСЯ АДВОКАТІВ ЛІБЕРАЛЬНИХ РЕФОРМ В УКРАЇНІ У 2026 РОЦІ.

Якщо у 2026 році відбудуться вибори, вони можуть стати для України або тим самим «чорним лебедем» різкого збільшення рівня бардаку та смуту, або птахом Фенікс, який відродить сподівання на формування принципово нової економічної політики. Швидше за все політичні пертурбації народять стерв'ятника, який просто змінить окремі особи в Уряді, залишивши незмінною структуру економіки, розмір та функціонал Держави та схеми заради доїння 97% населення. Бо в країні, де держава є головним бізнесом, вибори не змінюють правил гри — вони лише перерозподіляють доступ до годівниці між новими та старими охоронцями Левіафана.

Всі аналітичні матеріали Міжнародного Інституту Свободи (ІІІ) на офіційному вебсайті www.ilibertyinstitute.org доступні для вільного вивчення, цитування та поширення з релевантним посиланням на джерело.